

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.
Megjelenik hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Kézdi-Vásárhely, 1901. december 15.

Vasárnap.

XX évfolyam 99. szám.

Előfizetési árak:

Dézs évre 10 korona. Félévre 5 korona.
Negyedévre 2 korona 50 fillér.
Egyes szám ára 10 fillér.

A lap szellemi részét illető közlemények. Vajna
Károly szerkesztőhöz, az előfizetési és hirdetési
pénzek ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájába küldendők.

Hirdetmények díja:

4 ha ábos petítorért, vagy annak helyéért 10 fillér.
Nyílttér sora 30 fillér.
A hirdetmények s nyíltterek díja előre fizetendő.

A közönséghez.

Az új év közeledtével előfizetésre hívjuk föl a t. közönséget s általában a székelység barátjait.

Két évtizede már, hogy lapunk e város, vidéke s az egész Székelyföld érdekeit szerény eszközökkel, de becsülettel igyekezett szolgálni igyekszik, a közönségnek, hova tovább mind fokozottabb érdeklődése, támogatása mellett. S hogy különösen a már nemsokára elmuló esztendőben az addiginál jóval nagyobb mértékben fordult lapunk felé a közönség szíves figyelme, pártfogása, azt a székelység mind súlyosabbá váló helyzete iránti érdeklődésen kívül azoknak kell tulajdonítanunk, akik szellemi közreműködésükkel lapunkat s ezáltal a székelység kitüntetni kegyeskedtek.

Fővárosi s vidéki írók legkiválóbbjai jöttek ez évben szíves támogatására lapunknak s birjuk mindnyájának ígéretét, hogy jövőre is hazafias készséggel fogják támogatni lapunkat.

Magunk részéről az új évben is törekedni fogunk, hogy a „Székelyföld“ kedves látott vendége legyen városunk s vidéke olvasó közönségének s a székelység barátjainak. Napirenden fogjuk tartani a *székely kérdést* s úgy hivatalos, mint társadalmi uton való megoldását ezután is sürgetni igyekszünk.

Mint a szabadelvűpárt organuma, *tantörithatatlan hívei leszünk a szabadelvű eszméknek* jövőben is s azok diadalra juttatása, népszerűsítése egyik főfeladatunk lesz.

Ám mindezt csak úgy tehetjük, ha a t. közönség is szíves áldozatát meghozni nem sajnálja. Kérjük, fizessenek elő lapunkra minél többen s kegyeskedjenek ismerőseiket is hasonlóra buzdítani. Mi, igérjük, igyekezni fogunk a fokozódó pártfogásra méltóvá tenni magunkat.

Lapunk előfizetési díja jövőre is marad a régi.

Negyedévre 2 K. 50 f.
Félévre 5 K.
Egész évre 10 K.

Hazafias tisztelettel

Kézdivásárhelyen, 1901. decz. 10.

A „Székelyföld“
szerkesztője és kiadóhivatala.

A zárszámadások előadói. A képviselőház zárszámadás-vizsgáló bizottsága Benke Gyula előnktele alatt tartott mai ülésében az állami zárszámadások egyes részeinek előadásával a következő tagjait bizta meg: Az általános rész és pénzügyi tárcza előadásával Molnár Józsefet, a kisebb tárczákra Nósz Gyulát, a belügyi tárczára Kreszmárik Jánost a kereskedelmi tárczára Horánszky Lajost, a földmívelésügyi tárczára Székely Györgyöt, az igazságügyi tárczára Nagy Sándort és a honvédelmi tárczára Szűllő Gézát.

Mennyi a magyar állam vagyona? Az állami számvéviszók jelentéséből vesszük a következő érdekes adatokat, melyek a magyar állam vagyoni mérlegét tünteti föl számszerűen. Ezek szerint a magyar államkincstár eszelekvő vagyona az 1900. év végével a leltár szerint ez volt:

1. Ingatlanokban	3.667,999.019 korona
2. Hasznos jogokban	288.487 „
3. Terméstményekben, anyagokban, szerekben és eszközökben	357,640.224 „
4. Készpénzben	237,568.497 „
5. Értékpapirokban	109,171.015 „

6. Állami követelésekben u. m.:

a) értékpapirokban	8,294.004 „
b) készpénzben	1.106,883.819 „
7. Cselekvő hátralékokban	1.115,651.816 „

Összesen: 6.602,896.985 korona.

Ennek ellenében a teher:

1. Állami adósságokban	4.627,828.368 K. 60 f.
2. Értékpapir tartozásokban	23,263.015 „ 32 „
3. Terhelő hátralékokban	535,232.229 „ 90 „
összesen	5.186,323.613 korona.

A cselekvő vagyont a teherrel egybevetve mutatkozik 1900. végével tényleges vagyon! 1.416,573.371 korona.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ez évben utolsó ülését tartotta december 12-én.

Tallian Béla alelnök az ülést megnyitván, Rakovszky István interpellált a nyitramegyei közgazgatási visszaélések tárgyában. Kiadott a belügy-miniszternek.

Napirenden volt a megyei pénzkészítés államosításáról szóló törvényjavaslat. Haydn Imre szólott fel legelőbb a javaslat mellett, míg Babó Mihály támadta, mint olyant, mely a megyei önkormányzat ellen irányul.

A felhozott vádakra Széll Kálmán miniszterelnök reflektált. Kijelentette, hogy a javaslat nem jelenti a megyei önkormányzat megcsönkítését, hanem csak a slendrián pénzkészítés megszüntetését. A javaslat nem centralizálni, hanem decentralizálni akar.

Kijelenti beszéde további fonalán a miniszterelnök, hogy legközelebb leteszi a Ház asztalára a *közigazgatás rendezésére* vonatkozó 14 törvényjavaslatot és pedig: a községekről, a nagyközségekről, a ren-

TÁRCZA.

A kortes.

— Irta: Eötvös Károly. —

Telér alatt nő a pálma — mondá egykor saját nyelvén valamelyik római böles. Ha a pálma alatt a kortest értette: igaz volt. A kortes annál vidámabb: minél több a dolga, minél nagyobb a feladata, minél súlyosabb a terhe. Még ha nincs is reménye a győzelemhez: a valódi kortes annál nagyobb önfeláldozással, annál rózsásabb kedéllyel végzi el a mindennapi feladatát.

Tiszta vérű jó magyar kortes részére még nem született meg az a kalendáriomesináló, a ki meg tudná mondani, mikor kel fel a nap és mikor nyugszik. Ő csak ama folyadékok színe, szaga, mennyisége és minémisége után képes magát naprendszerünk különböző titkai iránt tájékozni, melyeket időszakonként önmagába vagy másokba töltöget. Van olyan időszak, a mikor a jó szilvapálinka kerül elő valahonnan. Ez az időszak kezdődik körülbelül akkor, a mikor a kondás kihajtja a esüthét és tart addig, a mikor a menyecske tűz mellé teszi a leve-

ses fazekat. Ennek elteltével, ha melegek járnak, rákerül a sor a jó kettős márciusi sörre, ha pedig szilaj, hideg, fergeteges időjárás köszönt be, a még sokkal jobb borlevesre tojással vagy paprikával, langyosan vagy égetően. Aztán jön a papramorgó appetitoriuma, aztán jönnek a borok, néha egy kis hűtő vízzel keverve, néha fekete kávé, vagy tea által félbeszakítva, mint mikor a folyóvíz néha elbuvik és ismét előtér. Mint az eocén, miocén, pliocén, kréta, jura, márgakorszak a földnek történetében: úgy következik a szilvórium, sör, bor, fekete kávé és theakorszak a kortesnek választási történetében.

Csodálatos életerő lakik a kortesben. A kortes örökké él, mint az isteni irtalom vagy a deákori adósság. És miként él! Ismer minden embert, minden asszonyt és minden titkot. Jövedőt mond; tenyérből olvas; beteg marhát gyógyít. Esküvő, keresztelő és disznótör nélkül meg nem esik. Atyafiságban áll három vármegyével. Minden választáson betörte valakinek fejét s minden választásról hozott magával valami csatajelt. Vagy az orrán, vagy a fogán, vagy a fókósán. Büszke, mint egy szolgabíró s kezet szorít vele még a főispán is. Sógora és komája van annyi, mint akármelyik terézvárosi képviselőnek. Mindig tudja: ki halt meg és ki született s ki fog meghalni és mi fog születni, flu-e vagy

láu? A huszárnak és kolduló barátnak minden erényét gyakorolja férfiak és nők körül. Verekszik és hízkeledik, adakozik és kéreget. Öltözte mindig egyforma, szava mindig más. Országos vásár és heti vásár, koresma és faluháza rendes tanyája. Birtoka kevés, adóssága sok, hitele semmi, hitelezője mindenki, de neki is vannak adósai. A muzsikusz cigányt nagyon szereti, de a papot ki nem állja. Templomba azért eljár, ha az üzlet azt hozza magával. Törvényt nem ismer, prókátornak nem adózik. Isten nevét hiába föl nem veszi, mert nem imádkozik soha. Szíve jó, szereti az embereket, a szép asszonyt és a disznóhuspecsenyét. Néha megél atyafiátogatással. Dalol és toasztoz, mint akármelyik kálomista pap. A multakról szeret megemlékezni, de nem úgy mint a katona, a ki mindig csak azzal dicsekszik, hol mulatott jól; de nem is úgy, mint a barát, ki mindig azt panaszkolja föl, hol koplalt legtöbbet. Ő jórosszat egyaránt elbeszél, mikor se követválasztás, se tisztujtás nincs előtte. Ha van: akkor csak győzelmeit ismeri a világ.

Ez a kortes, tudniillik az öreg kortes. Az ő idejében még nem volt választási törvény, hanem volt választási szokás. A szokást ő jobban megtartotta, mint utódja a törvényt. Es ez természetes. A törvényt tudósok készítik, a szokást pedig ő csinálja. A tudósokat különben sem nagyon tiszteli. Azt hiszi,

dezett tanácsu városokról, az önálló törvényhatósági joggal felruházott városokról, a székesfővárosról, a vármegyéről, a községészségről, az árvaügyről, a rendőrségről, a járási számvevősegekről, a közigazgatási tisztviselők szolgálati viszonyairól, (szolg. pragmatika) a fogyelemi ügyekről, a felelősségről stb. De a javaslatok mellett is teljes tiszteletben tartja jövőre is az önkormányzatot; azt esonkítani nem szándéka; ezután is megmarad a megyék azon joga, hogy a meg nem szavazott üljönjuttalékokat és adókat megtagadhasák.

Szél beszéde után szünet következett, melynek leteltével Szederkényi Nándor beszélt a javaslat ellen, a melyet azonban a Ház általánoságban nagy többséggel elfogadott.

Később a Ház Szél Kálmán javaslatára elrpolta üléseit január 16-áig.

Munka nélkül.

Munka nélkül csak azoknak nem keserű az élet, a kik henyélni szeretnek, — keserű azonban azoknak, akik, nagy vagyon birtokában bár, szellemi és anyagi előrehaladásuk, polgári köztisztességük, sőt nem egyszer nemesebb ambíciók érdekében s azok által sarkallva, a köz- és magán kötelességeket a magasabb emberi hivatás szempontjából parancsolóknak tartjuk magunkra nézve.

Mert hiszen a munka bármely tisztességes téren magasabb emberi hivatás, magasabb közkötelesség, a ki nem munkása valamely eszmének, valamely irányzatnak: az társadalmi, sőt hazánkban nemzeti és hazafias tekintetből is egy megvetendő nulla.

Ha valakinek alkalma, utja s módja van a köztvékenységre és ott nem cselekszi, azt a társadalom hiában dédelgeti atavisztikus előítéletekből, — az a semmiségbe fog hanyatlani a munka századában.

... Igen, de hova hanyatlik azoknak egész serege, kiknek csapatjai félelmetes módon szaporodnak a társadalmi rend ellenségeiként, a kik dolgozni akarnának, de hiába kopognak a műhelyek ajtaján, hiába kínálják föl izmos erejüket bármely munkára: rideg, lesújtó válaszként csak elutasítást kapnak?

Ez az óriási probléma a világ felforgató szocializmus édes anyja, már a közelmúlt napokban kopogtatott a parlament kapuján is egy kérvény, jobban mondva nem is egy, de százazrek ajakáról fölsíró kérések alakjában.

A kérvény, melyet a képviselőház nagy jóakarral vett tárgyalás alá, sokkal kevesebb forrongást idézett elő, mint a mekkorára azok az ellenzéki szónokok fölakarták fujni, akik ebből is politikai tőkét óhajtottak volna kovácsolni a kormány ellen.

tőlük ered minden veszedelem, ők hoznak törvényt az etetés-itálás ellen, a mi sehogy sem megy a fejébe. Ő csak annyit tud, hogy a katona, ha éhes, elszalad az ellenség elől, ha pedig jól van tartva, megveri azt. Étlen-szomjan becsületes tisztújítást vagy követválasztást képzelné sem tud. Az idealisták és materialisták küzdelmét ő nem ismeri.

Darwin, Liebig, Vogt és Tyndall ő előtte mit sem nyom. Ő materialista szükségből, de idealista elvből, mint ez már bevett szokás a jó hazafiaknál, Materialismusa mérsékelt. Szénát, zabot a lovának. jó vacsorát önmagának: ez az egész kívánsága. Házat építeni, jószágot venni, örökséget hagyni ő nem akar. Nem igazi kortes az, a ki kizsákmányolja a maga jelöltjét. Hanem koplalni és szomjuhozni: ez már csakugyan nem az ő világa. Ha ezt meg kell érnie: megbetegszik, pipája kialszik, agara világnak fut s ő maga kiballag a temetőbe. Czudar világ, nem érdemli meg, hogy az ember beléköpjön.

Most már fenyegeti a kihálás veszedelme, mint az ó-világi bölényt. A bölény helyett ma nyulakra vadásznak s a kortes helyét kezdik elfoglalni a lótfutó napszámosok, az élődi-kepezabatyárok. Sok konkurrens akad. Papok a szószékből, tisztviselők az irodából, zsidók a koresmából, nagy hazafiak az országházból, újságok a postáról — mind-mind az ő kényerét akarják elenni. És elesszik. Neki nem

Ennek roppant egyszerű indoka van;

A kormány mindenekelőtt tisztában van azal, úgy, mint az egész közvélemény, hogy nem mind munkanélkül szükkölködik azok, akiknek nevében a kérvény beadott, hanem nem csak egy részben munkakerülők is. Nem akarván dolgozni ezek a t. ez. urak, a tömegnyomor örve és leple alatt fölzugják panaszuakat azokhoz csatlakozva, akik akar- rak s tudnának is dolgozni. A zavarosban akarnak halászni s a földfelosztás rájuk nézt olesó theoriáját akarják fáradság nélkül egy csapásra megvalósítani s a szocialista tanoknak éppen ezek a munkakerülők a leghívebb igényelő apostolai.

Tagadhatlan azonban, hogy feles számmal vannak országsszerte a jóra való munkáskézek kényér- adó munka nélkül. Elég utalni a székelyföld pangó ipari és közgazdasági viszonyaira.

Ámde azt sem lehet tagadni, hogy kormányzatunk fokozott erővel s a nemzet tápláló életetereit tartva finom érzékű gyógyító kezét, — mindenesetre az erők és óhajtsók kölcsönös egyensúlyban tartásával — lépten-nyomon segíteni igyekszik.

Itt tömöríti a kicsi erővel rendelkezőket közös erővel működő szövetkezetekké, amott nagy s különben talán nem is olyan sürgős állami vállalkozások tömegmunkájával szolítja sorompóba a dolgozni akarókat, — amott pedig gazdagon felszerelt szakiskolát állít fel oly célból, hogy a sokoldalú képzettséget terjessze s ez által újabb munkaforrásokat nyisson az arra valóknak.

De csak az arra valóknak s a kik magukat ilyenekké akarják tenni. Nem nemzeti veszteség a renyhék, a herék pusztulása, hanem nyereség. A nemzeti állam csak munkás kezekre van utalva minden vonalon. A kormány ezen a téren is jó példát mutat.

Dr. Szász Károly.

Háromszékvármegye közigazgatási bizottságának üléséből.

Sepsi-Szent-György, december 12.

A bizottság ez évi utolsó ülését Potsa József v. b. t. t., főispán elnöke alatt tartotta meg. A bizottsági tagok üdvözlésével megnyitott ülésben a szakeladók havi jelentéseiket terjesztették első sorban. Ezekből felemlítjük a következőket:

Közigazgatás.

Szent-Iványi Miklós alispán jelentése szerint, november hónapban iktatóra érkezett 2663 drb. Tizenöt napos utazási igazolvány kiadatott 173 drb, egy éves utlevél kioszközlötetett 158 drb.

A vármegyei pénztár és összesített gyámpénztárnak november havi vizsgálatáról felvett jegyzőkönyvet és leleteket bemutatta.

A törvényhatósági képviselő-bizottság november 23-án rendkívüli közgyűlést tartott, melyben az időközben beérkezett vármegyei és községi közérdekű ügyek elintézésén kívül a f. év végével megbízatásuk lejárása okából megválasztottak a vonatkozó törvények által előírt bizottságok, s kitűzetett az általános tisztújítás megtartásának ideje f. évi december hó 28-ára.

Gyámügyek.

Séra Tamás árvaszéki elnök jelentése fel- említi, hogy október végén az árvák létszáma volt 12125, novemberben gyámság alá helyeztetett 52, összesen 12177 személy.

A háromszékvármegyei összesített gyámpénztárról leadott forgalmi kimutatás a következőket tartalmazza: Kézpénz. Áthozatal október hó 4185 kor. 84 fl. Ehez összesen bevétel 13033 korona 93 fillér.

Ebből kiadatott együtt 7469 kor. 55 fl., melyet a bevételből levonva december hó 4185 kor. 38 fl.

Magánköteleztvény. December hó 4185 kor. 521951 kor.

A háromszékvármegyei „Erzsébet” árvaleány-nevelő intézet Kézd-Vásárhelyt Erzsébet királyné emlékére gyászünnepeit november hó 19-én tartotta meg. Háromszékvármegye törvényhatósága által a dícsőült Erzsébet császárné és királyné ő Felsége emlékére gyászának és ki nem alvó szeretetének jelölül tett huszezer korona alapítvány egy évi kamatja a törvényhatóság közgyűlésének idej 344 jkvi szám alatt hozott határozatával szentkatolna Imreh Amália Borbély Józsefné, nyujtódí Sebestyén Póli Láng Józsefné, nagyborosnyói Dénes Ida Nagy Mihályné és sepsiszentgyörgyi Tóth Etelka Keresz- tely Mártonné mint intézeti volt növendékeknek adományoztatott. Az említetteknek az intézet igazgató- választmánya, élén br. Szentkereszty Stefánia elnök ő méltósága és számos érdeklődő jelenlétében az ünnepély alkalmával Nagy Károly igazgató által az alapítvány rendeltetését híven feltáró, a nagy ki- rályné emléke és a törvényhatóság iránti hálára buzdító beszéd kíséretében kézbesítették.

Az alapítvány jótéteményében részesültek köny- nyes szemekkel és a hála érzelmével köszönték meg a jövőjüket biztosító adományt az ünnepélyen jelen- volt árvaszéki elnök előtt, a törvényhatóságnak.

Az ünnepély magasztossága mély benyomást tett a jelenvolt hatvan intézeti árvaleány növendékre, kik abból okulást merithettek arra, hogy árvaságuk mellett is az erényes élet és kitartó munkásság méltó jutalmazásban részesül a törvényhatóság nagy lelkűségéből.

Adóügyek, pénzügy.

Fabritius Hugó kir. pénzügyigazgató-helyettes jelentéséből kitűnik, hogy az összes ágazatokban be- folyt november hóban 411,589 kor. 50 fillér.

(Központ — miféle központ? Bánja is ő, akár miféle központ.) Jón vasuton, hajtat fogadott kocsin, beszáll más házába, hoz magával nyomtatott levelet s még azt kívánja, hogy a választók adjanak neki társas ebédet. A helyett, hogy befogatná jó négy lovát, bakra ültetné a Pista huszárt, oda'ára kötne a sár- arannyal kivert fringiót s azt mondaná: „Atyafiak, holnap szivesen látlak benneteket barátságos ebéd- re”, a helyett hoz magával esernyőt, papot órahosszant s elmondja: hogy van, mint van angol, francia, talian országban a világ sora. Törődik is ő azzal. Ugyis az a baj, hogy angol, francziát, németek ol- tottak már belénk ötven esztendő óta.

Hejh nem így volt ez hajdanában. Ismerte kö- vetjelöltjét szopós korától kezdve. Ismerte apját, anyját, egész uri familiáját. Szolgabírája volt, vice- ispánja volt, nemes birtokostárs volt: Ha hazajött az országgyűlésről, akkor sem volt más, mint mikor oda küldték. De hiszen próbálta volna csak meg- változtatni jó magyar erkölcsét, soha se lett volna egyéb, mint világ csufja. Ma már azt sem szégyenli a követjelölt megvallani, hogy ő kormánypárti. Csak azt szeretné tudni, mi szükség van oda'fönn Pesten kormánypárti követre? Meg van a kormány a nélkül is s legalább nem szükséges fejét törnie a fölött, mit csináljon saját pártjával. Tud annak okozni elég bajt az is, a ki nem támogatja, minek még oda tá-

Egyenesadóban befolyt november havában 211.700 kor. 21 fillér, jelenlegi hátralék 259.214 kor. 84 fillér.

Haddijban befolyt folyó év november havában 5.482 kor. 53 fillér, hátralék 28.054 kor. 53 fillér.

A pénzügyigazgatóság kerületében lévő 26 fogyasztási adó alá eső mezőgazdasági szeszőfőzde közül jelenleg 25 üzemben van.

Engedélyezett november hóban ideiglenes házadományosság 30, fizetési időhaladék 1, dohányzási engedély 1 esetben.

Fogházügy, közbiztonság.

Stocker Antal kir. ügyész bejelentette, hogy a közdivásárhelyi kir. törvényszéki fogházban, valamint a vármegye területén lévő kir. járásbírói fogházakban 1901. november hó utolsó napján 14 volt tartóztatva 59 elítélt, 12 vizsgálati, összesen 71, ezekből 61 férfi, 10 nő.

Időközben még 120 egyén volt tartóztatva.

Bűnvádi jelentés érkezett 81.

Rabélemezésre kiadott 378 kor. 1 fillér.

Az élelmezés ellen panasz nem emeltetett.

A tartóztatottak egészségi állapota általában jó volt.

Súlyosabb bűneset 1 merült fel.

Törvényszéki boncolás 3 esetben volt.

Közügy.

Csánki Gyula kir. tanfelügyelő november havi jelentését közelebbről közölni fogjuk.

Közmunka, közlekedés.

Gyárfás Győző, kir. főmérnök havi jelentése szerint a közúti közlekedést akadályozó körülmények nem fordultak elő, s a kiszállított fedanyagból felülvizsgált mennyiség úgy az állami, valamint a törvényhatósági közutakon beágyaztatott. Miután azonban a fedanyagszállítás nem nyert teljes befejezést, pótfelülvizsgálatok megtartása vált szükségessé.

A teljesített felülvizsgálatokban Újvárossy József, kir. tanácsos, Imreh Albert, Kelemen Lajos, Imecs János, Zathureczky Gyula és Vajna István közigazgatási bizottsági tag urak szíveskedtek közreműködni.

A tervbe vett államuti vashid építésekhez a teljesített helyszíni felvételek és vízrajzi számítások alapján az általános elrendezések megállapítottak és műleírásokba lettek össze foglalva.

Folyó ügyek.

A kézdi-martonfalvi postahivatalnak Márkosfalvára való áthelyezése tárgyában a bizottság, a jelenlegi helyen javasolta a postahivatal meghagyását miután ez a kézbesítő terület központja és egyúttal közjegyzői székhely.

A rétyi postahivatal a postamesteri állás megüresedéseig községi hozzájárulás nélkül fentartatik, a minek bekövetkeztével a posta- és táviratigazgatóság postai ügynökséget fog alakítani.

mogató is? Kormánypárti! Ugy beszél a kormányról, mintha valami nagy becsület volna ahhoz közel állani! Csak legalább meg ne vallaná. A követ lehet kormánypárti, de a kortes nem. Még mikor a pénzügyminiszter mellett olgozik is akkor is a stempilt szidja, meg a finánczot. Ez már annak a rendje. Kortes gyomra utálja a kormánypártiságot, mind a fürdővizet.

Igazad van öreg barátom! Szomorú ez a világ most a fenekéig. A választási törvény egész perrendtartás, a képviselő szegény ember, a zsidó földes uraság, a kortes ütött-kopott öreg legény. Prókátor és patika falura is kerül immár s a felköszöntést, szerelmes verset és kortesnótát csak úgy árulják kinyomtatva, mint az álmoskönyvet vagy Zöld Marezsi szomorú históriáját. Te vagy a lenyugvó multnak utolsó sugára, a politika költészetének utolsó lélekzetvétele. Hunyd be szemeidet A te világod nem e földről való. A hol te és a te apád vadruzára vadásztak, vöröshagymát nem tudsz te ott termeszteni. Pedig ma már ebben rejlik az életnek bölcsősége Nem a becsület adja a pénzt, hanem a pénz adja a becsületet. Hunyd be szemeidet, mert bizony még kell szoknod a vizivást is. Ezt pedig már csakugyan meg nem érdemlitted.

Kézdi-Almás és Lemhény községeknél a r. kath. kántor-tanító fizetéséhez képevel járuló birtokossága, a mint ezt a kir. tanfelügyelő a közg. bizottság ülésében előterjesztette — az iránt folyamodott a közg. bizottsághoz, hogy rendelje el a kántor-tanító képeinek, egyszer s mindenkorra pénzül leendő szedését.

Oly kérés ugyan ez, melyben a közg. bizottság érdemileg nem intézkedhetik, a mennyiben e tekintetben az érdekelt tanítók és az egyik iskola-fentartó hatóságok vannak hivatva és jogosítva elsőfoku határozatot hozni; mégis öröndetes ezen jelenség e vármegyének minden tanítóság és az iskolai nevelés és oktatásügy iránt érdeklődő s jóindulattal viseltető tényezők előtt s biztató kitálatás szolgálhat a képét élvező tanítóságra nézve is.

EGYESÜLETI ÉLET.

— Jegyzők gyűlése. —

A megyei községi és körjegyzők Együletének választmányára f. hó 10-én Seps-Szentgyörgyön, a megyeházánál Keresztes Ede elnök elnöklése mellett ülést tartott.

Elnök megnyitó beszédében melegen emlékezett meg Bodó Mátyás karatnai körjegyző és Málik József a „Székely Nemzet” szerkesztőjének elhunytáról. Szépen esetelte mindkettőnek érdemeit, mire a választmány elhatározta, hogy a közgyűlésnek oly irányú véleményét terjeszt elő, mikép a közgyűlés „Málik József alapítványa” gyarapításához 50 koronával járuljon hozzá. A Bodó Mátyás emléket jegyzőkönyvében örökítse meg.

Legérdekesebb és nagyobb vitára alkalmat szolgáltatott tárgya volt az ülésnek a sepsi járáskörnek azon indítványa, hogy mozgalom indíttassék az anyakönyvi tisztelet díjaknak 400 koronára való fel-emelése iránt.

Az indítvány elvben elfogadtatott s elhatározta a választmány, hogy oly értelemben tesz előterjesztést a közgyűlésnek, mikép a helyettes anyakönyvezetési állások kapesoltassanak össze a segédjegyzői intézmény rendszeresítésével s ezzel a jegyzői oriai munkája apasztassék, mivel ma a tulontul halmazott munka körét egy ellátni, hogy a községi közérdek is valamennyire kielégíthető legyen. Rápoli Mozes felkérte, hogy egy memorándumban a választmány álláspontját okolja meg, melyet a Seps-Szentgyörgyre, f. hó 27-re összehívott közgyűlés fog érdemében tárgyalni.

NAPI HIREK.

— Kinevezés. A kereskedelmi miniszter kézdivásárhelyi Ambrus József okleveles mérnököt, Ambrus Albert szeszgyáros kitűnő képzettségű fiát kinevezte a kolozsvári üzletvezetőség területére vasuti mérnökgyakornokká. Gratulálunk.

— Kinevezés. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Vitályos Vilma sepsiszentgyörgyi okleveles óvónőt kinevezte állami óvónővé a gidófalvi állami óvodához.

— Esküvő. Reitter János, a m. kir. honvéd százados és Wintsendorfer Emma a napokban tartották esküvőjüket Kézdivásárhelyen. Szerencse kísérje frigyüket.

— A kaszinó gyűlése. A kézdivásárhelyi kaszinó választmányára f. hó 11-én este Fejér Károly elnök vezetésével rendes ülést tartott. Lapok, könyvek megrendelése iránti javaslat s egyéb folyó ügyek képezték a választmányi ülés tárgyait.

— Valasztás. Az angyalosi községi iskolához tanítónőnek egyhangulag Koréh Róza sepsiszentgyörgyi okleveles tanítónőjelöltet választották meg f. hó 12-én.

— Temetés. Ambrus Irénnek, e korán elhunyt kedves ifju leánynak folyó hó 13-án délután volt a temetése őszinte, meleg részvét között. Nagy közönség kísérte el utolsó útján a boldogultat, kinek koporsója fölött Szabó Jenő mondott a szülői háznál és a sírnál megható imát és gyászbeszédet. A halálesetről a következő gyászjelentést adta ki családja: „Bánatos lelkünk, sajnó szívünk mély fájdalommal szomorúan tudatjuk, hogy a forrón szeretett gyermek, gyöngédlékű jó testvér: Ambrus Irén, polgári leányiskolát végzett tanuló, ifju életének 17-ik évében, folyó hó 11-én reggeli 5^{1/4} óra körül hosszas, súlyos szenvedés után jobb házába kö-

tözött. Örökké fájó szívünk egész melegevel ápoltuk; hosszú sötét éjjeleken szerető gondnal virasztottuk. Mindhiába. A győnge test összetört. Magasba vágyó lelke szárnyaszegetten aláhullt. Szép álma, mint köd, szertefoszlott. Megtért pihenni az édes anyaföld kebelére, korán elhunyt szerető anyja édes, lány ölébe. Nekünk csak szelid lelkének, ártatlan vidám kedélyének, nemos szívének emléke maradt fenn. Földi részét folyó hó 13-án, délután 2^{1/2} órakor fogjuk az ev. ref. egyház szertartása szerint a szülői háztól az örök pihenés helyére elkísérni. Aludj édes, aludj, pihenj, esendesen. Ne zavarja siri álmod semmi sem! Kézdivásárhely, 1901. december hó 11-én. Ambrus Albert, szeszgyáros, édes apa; Ambrus József, okleveles mérnök; Ambrus Róza, áll. isk. tanítónő; Ambrus Teréz, tanítónőkép. IV-ed éves növendék; Ambrus Béla, Ambrus Margit testvérek.”

— Tanítók gyűlése. A „Háromszékvármegyei Tanítótestület” legnagyobb köre: a kézdi-járási tanítói kör, december hó 19-én (csütörtökön) délelőtt 9 órakor, Kézdivásárhelyen, a m. kir. állami elemi iskolák torn csarnokában tisztújító gyűlést tart.

— Betörés a község házába. Nagy meglepetésben részesítette valami jómadár a napokban Altörja község előljárót. F. hó 10-ikére virradó éjjelen betört a község házába s feltörve az asztal fiókot, onnan négy száz koronát meghaladó készpénzt magával vitt. A gyanu egy Dui Domokos nevű egyénre esett, ki korábban ott községi szolga volt s jelenleg Kézdivásárhelyen lakik. Nagyobb mérvű vásárlásai keltették föl a csendőrség gyanuját, akik aztán letartóztatták a bekísérték a bírósághoz.

— Névváltoztatás. Tartler Mihály kézdivásárhelyi lakos, körjegyzői irnok vezetéknévét belügyminiszteri engedéllyel „Balog”-ra változtatta.

KÖZÖNSÉG KÖRÉBŐL.*)

A k.-vásárhelyi „Székely Társaság”-ról. Tisztelt Szerkesztő Ur!

Távol lévén, csak most olvashattam el becses lapjából a kézdivásárhelyi „Székely Társaság”-ról írott felszólalásomra „Egy a kilencz közül” adta választ.

Engedelmével még egyszer hozzászólók e kérdéshez.

Felszólalásomban két dologra szorítkoztam. A „Székely Társaság” működésének alapfeltételül a nyilvánosságot, a kitűzött cél sikeresebb megközelítése végett pedig a Társaság nagyobb körre való kiterjesztését ohajtottam.

A bizonyára a Társaság nevében adott — válasz nem nyugtatott meg egészen, hogy ez ohajtaim teljesedni fognak.

Egy zártkörű Társaság működésének nyilvánosságára, szerintem nem elég az, hogy annak gyűlései a kaszinóban tartatnak. Senki sem fog oda menni, hova nem hívják. Már pedig a kézdivásárhelyi „Székely Társaság” összejöveteleire senkit sem hívnak meg. Az alakuló ülésre sem hívtak meg senkit sem. Ezt „Egy a kilencz közül” is kénytelen volt hálgtólág beismerai.

„Egy a kilencz közül” b. válasza után is volt — úgy olvasám a „Székelyföld”-ből — a Társaságnak összejövetele és pedig decz. 6-án. Ugyan, hol, hogyan, miképen lettek arra az esetleg érdeklődők meghíva? Falragaszokon, lapban, avagy körözvény útján? Tudakozódtam utána s arról győződtem meg, hogy sehol sem. Már pedig én szerintem, ha a Társaság tényleg szívesen lát érdeklődőket, akkor arra a fentebb említett módok valamelyike által, az idő és hely közlésével nyilvánosan kellene a meghívást eszközölni.

A mi a Társaság nagyobb körre való kiterjesztését illeti, kétem, hogy az a válaszban kifejtett mód szerint oly mértékben sikerülne, mint azt valójában a székely kérdés megérdemelné. Kevés olyan intelligens embert képzelek, ki alvásson magát azon eljárásnak, hogy kétszeri megjelenése után szavazzanak felette, hogy beválasztása kívánatos-e vagy nem, a Társaság zavartalan, sikeres működésére. Erre ugyan joga lehet a Társaságnak, de hogy gyakorlati sikerrel alkalmazható is legyen, alig hiszem. Szívelem meg azért a „Székely Társaság” az itt elmondottakat.

Tegye nyilvánosabbá működését.

Igyekezze megnyerni — politikai külömbiség nélkül — minden intelligens székelyt e városból. Mert csak így lesz helyes, így lesz üdvös a Társaság működése a székely kérdésre.

Kézdivásárhely, 1901. decz. 12.

Egy nem társaságbeli.

*) E rovatban közérdekű dolgoknak készséggel adunk helyet, a felelősség azonban a beküldőt illeti. Szerk.

Felélő szerkesztő: Vajna Károly.

Kiadó lap tulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

Hirdetések.

!Első kézdivásárhelyi!

okl. építési vállalkozó.

Elvállal tervezések, költségvetések szakzerű készítését mindennemű stílusban a legizlésebb kivitelben, minden építendő tulajdonos saját ízlésére: üzleti lakóházak, gazdasági épületek, kerti lakások, kut, hid, gát, ut, áteresztők, javítási, átalakítási munkálatokat, nedves lakások és pinczék szárazzá tételét, teljesen szagtalan ürszökek berendezését, beton burkolatokat, a legjobb és legolcsóbb kivitelben helyben és vidéken; jelen ideig itt helyben egy pár év óta a piacon emelkedett új házak saját műveim, mindezek tanúsítják jó és olcsó munkáimat, s több vidéki munkát végeztem a legjobb sikerekkel, melyekről dicsőítő okmányokkal szolgálók; eddigi munkaadóimnak ezen hálás köszönettel vagyok és ezutánra is kérem szíves pártfogását a nagyérdemű építető közönségnek.

Továbbá ajánlom legkitűnőbb építési anyagjaimat, pl. stuccatur nádfont, elszigetelő aszfaltlemez, tűzmentes tetőfedő lemez, a legnagyobb kötőerejű román és portland cement, oltott s oltatlan mész, fűrészen vágott tetőlécz, nedves falak szárazzá tételére vízmentes aszfalt, brassói Schmidt-féle lagozott cserép nem drágább a közönséges cserépnél s mégis sokkal biztonságosabb, még a szél sem fu keresztül rajta, a legelegánsabb külföldi cserép és porcellán kályhák stb. stb. építési anyagok bármely időben megtekinthetők s jutányos árak mellett kaphatók.

Levelezésekre díjtalanul válasz adatik, szíves pártfogást kérve a nagyérdemű közönségtől úgy építésekre, mint anyagok beszerzésére vagyok,

kiváló tisztelettel:

Nagymihály Sándor,

okl. ép. vállalkozó. (Szénpiacz.)

(166. 5—0.)

Építők figyelmébe.

A mai kor igényeinek teljesen megfelelő épületeket és javításokat, valamint épület rajzokat, az építő urak kívánsága szerint készítek el.

Elvállalok helyben és vidéken lakóházak és mindennemű melléképületet jutányos árak mellett.

Szakképzettségemet mindazon épületek, melyek általam lettek befejezve fényesen igazolják.

Kérve a nagyérdemű közönséget, szíves pártfogásába venni.

Az elvállalt épületek rajza teljesen díjtalan.

Együttal kötelességem hív fel arra, hogy kiérdemeljem, a helyi és vidéki urak szíves pártfogását.

Kézdivásárhelyt, 1901. október hó.

Alázatos tisztelettel kérve

Molnár Antal,

150. 8—12.)

okleveles kőmíves mester, épület vállalkozó.

A közeledő karácsonyi és újévi ünnepek alkalmából szerencsés vagyok a nagyérdemű helybeli és vidéki közönség szíves figyelmét ajándékoknak, meglepetéseknek nagyon alkalmas

Porcellán, játékszer és diszmiáru üzletemre

felhívni. Üzletemben mindennemű üveg, porcellán, ételes, kávé és theás készletek; kőedény, tűkör, aranylécz képkereteknek, konyha berendezési cikkek, asztali és függő lámpák nagyválasztékban kaphatók.

Továbbá ajándékoknak nagyon alkalmas emlékkönyvek, képes levelezőlap és arckép-albumok asztali álló naptárok, mindennemű bőr, alumínium, alpaca és kínai-ezüst dohányos keszletek, zsebkések, sítapálcák stb. stb. nagyválasztékban olcsó árak mellett állanak a nagyérdemű közönség rendelkezésére.

Üzletem szíves megtekintését becses pártfogását kérve, vagyok

Kiváló tisztelettel:

Jancsó Gyula,

kereskedő.

(184. 0—4)

Szőlőoltványok

szokványminőségben.

A legkiválóbb 42 bor- és csemegefajokban fajtiszván, teljes jótállással.

Élőkerítés.

Gleditschia csemeték és magvak.

Uradalmaknak, községeknek három évi törlesztésre is adatik.

Óriás tövisű, igen gyorsan fejlődő sövénynövény. Ez az egyedüli, melyből oly örökös kerítés nevelhető pár év alatt, rendkívülcsekély kiadással, melyen nemhogy ember, de semmiféle állat, még az apró nyulak sem hatolhatnak át. Minden rendeléshez rajzokkal ellátott ültetési és kezelési utasítás mellékeltek. Ezer csemete elég 200 méterre. — Ára 6 ft.

Diócssemeték. Óriási jövedelmet biztosító voltánál fogva, ennek tenyésztése számos gazdaságban az utóbbi időben rendkívül elterjedt.

Színes fénynyomatu főárjegyzék ingyen és bérmentve küldetik minden rendelési kötelezettség nélkül. Árjegyzéken kívül még egy olyan könyvet kap ezzel, ki azt címére ingyen és bérmentve küldetni kéri, mely nincsen az a ház, vagy család a hol annak tartalmát hasznára fordítanak, város, falu, puszta, gazdag vagy szegény családnál egyaránt. Így még azoknak is igen érdekében áll, kik rendelni semmit nem akarnak, mert benne számos oly közlemények foglaltak, melyek mindenkinek nagy szolgálatot tesznek. Cím: „Ermelléki első szőlőoltvány-telep” Nagy Gábor, Nagy-Kágya, (146. 9—10.) u. p. Székelyhid.

Két fiu

jó családból való felvétetik; egyik nyomdász, a másik könyvkötő tanulónak
Ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájában.

Ny. ifj. Jancsó M.-nél Kézdi-Vásárhelyt.